

**DE ALLER
MOOISTE
FIETS
ROUTES**
VAN NEDERLAND

DE ALLERMOOIESTE FIETSROUTES VAN NEDERLAND

De allermooiste fietsroutes van Nederland ... het is nogal een statement. Maar in dit boek staan ze gebundeld. Verspreid over het hele land zijn onze route-auteurs op pad gegaan om fietsrondjes te verzamelen. Tegelijkertijd hebben wij, zoals het een goede vereniging betaamd, ook onze leden gevraagd om hun lievelingsrondjes in te sturen. Uit alle inzendingen zijn de vijf allermooiste routes geselecteerd en opgenomen in dit boek.

Alle routes zijn knooppuntronpjes tussen de 40 en 70 kilometer, behalve de Oostvaardersroute (Route 18, blz. 62) en Rotterdam-Kinderdijk (Route 35, blz. 100) die van A naar B lopen en je met het openbaar vervoer terug kunt naar je beginpunt. Ook de Limburgse Mergellandroute wijkt af: de Mergellandroute (Route 50, blz. 134) bestaat uit drie afzonderlijke knooppuntronpjes, die je afzonderlijk kunt fietsen maar als echte *diehard* ook in één keer kunt rijden.

1 De zwarte bolletjes bij de bezienswaardigheden verwijzen naar de kaartjes in het routeboekje

TERPEN, DIKEN EN SLIKWERKERS		knooppunter.com	
ROUTE 1			
34	22 KM + 2,2	13	48 KM + 2,6
75	22 KM + 2,6	76	18 KM + 4,6
2	12 KM + 1,1	1	149 KM + 2,0
93	12 KM + 2,6	71	12 KM + 6,5
70	25 KM + 2,0	34	22 KM + 1,6
38	12 KM + 4,4	69	12 KM + 1,8
44	12 KM + 1,3	17	22 KM + 2,2
53	12 KM + 0,3	4	12 KM + 2,9
ALLE ROUTES			
3	149 KM + 1,1	90	149 KM + 2,6
34	12 KM + 1,6	34	12 KM + 1,8

HET ROUTEBOEKJE

Het losse routeboekje hebben wij speciaal gemaakt om mee te nemen onderweg. Op elk kaartje staan een startpunt, het aantal kilometers, de knooppunten en de blauwe bolletjes met bezienswaardigheden, die verwijzen naar uitgebreide informatie in het boek.

Je kunt natuurlijk het hele boekje meenemen, het is handzaam genoeg, maar als je de routekaartjes uitknijpt, vouw je die zo in je knooppunterhouder. Op die manier heb je zowel de fietskaart van de route als alle knooppunten altijd bij de hand. Op de knooppunterkaartjes staan ook de bijzonderheden onderweg en plekken om iets te eten of drinken vermeld.

DE ALLERMOOIESTE FIETSRoutes

In augustus 2020 hebben wij in de Kampioen onze lezers gevraagd om hun favoriete fietsrondje met ons te delen. Uit alle inzendingen hebben onze route- en fietsexperts de allermooiste knooppuntronpjes gekozen en zo is een aantal lievelingsroutes van lezers nu officieel ANWB Fietsroute geworden.

Tijdens de selectie heeft de jury gelet op:

- originaliteit van het route-thema
- invulling en zichtbaarheid van het thema
- schoonheid van de route

Hieruit kwamen vijf prachtige fietsroutes die uitblinken in bijzondere natuur, interessant erfgoed en originele thema's. Zo leidt Miranda Delfstra ons langs terpen en dijken opgeworpen in de strijd tegen de oprukkende zee (blz. 14), vertelt Rob Wegdam ons over het industrieel erfgoed in Twente (blz. 18), fietsen Erik Linde en Inge van Vemde van zoet naar zout water, van het Groene Hart naar de duinen bij Katwijk (blz. 30). Tom Hart toont hoe afwisselend het Nederlandse landschap kan zijn tussen IJssel en Posbank (blz. 22). En Lydia en Albert-Jan nemen ons mee naar de stilste plekjes om vogels te spotten (blz. 26).

De winnende vijf routes zijn ook te vinden op anwb.nl/mooistefietsroute – hier kun je de gpx van de route downloaden – en in de Eropuit-app.

FIETSEN MET QR-CODES

Bang om onderweg verkeerd te fietsen? Dat hoeft niet meer met de QR-codes die bij de routes staan. Scan de code met je mobiele telefoon en je ziet de routelijn en alle bezienswaardigheden in Google Maps. Bovendien geeft een stip exact aan waar je bent. Handig!

Hoe werkt het?

- Zet op je mobiele telefoon *Locatie* of *Locatievoorzieningen* op 'aan'. Op een Android-toestel gaat dat via *Instellingen* en *Beveiliging en locatie*; of veeg boven in het scherm naar beneden. Op een iPhone ga je naar *Instellingen* en *Privacy*.
- Open de camera van je mobiele telefoon (of gebruik een QR-app). Richt op de QR-code en klik op de link. De route verschijnt in Google Maps. Een stip geeft aan waar je je precies op de route bevindt.

31
24
23
28
60
61
34
32
30
33
29
81
96
97
50
54
52
53
31

INDUSTRIEEL ERFGOED IN TWENTE

Wat is er nog over van de textielindustrie?

EEN EEUW LANG BLOEIDE DE TEXTIELINDUSTRIE IN TWENTE. DORPEN GROEIDEN UIT TOT FABRIEKSTEDEN, TEXTIELBARONNEN BOUWDEN MODERNE TUINDORPEN VOOR HUN ARBEIDERS. INMIDDELS IS DE INDUSTRIE VERDWENEN, MAAR DE SPOREN ZIJN NOG OVERAL ZICHTBAAR.

ROUTE: 2 - 45 KM - STARTPUNT: ENSCHEDE

PARKEREN
P Enschede, Station Enschede Kennispark, fiets naar de voorzijde van het station

PAUZEREN
☕ Enschede, volop terrassen rond de Oude Markt

☕ Hengelo, Hotel 't Lansink, C.T. Storkstraat 18, hotellansink.nl

ONLINE ROUTE
 Kaart en knooppunter:
 Routeboekje blz. 5

Deze route staat ook op anwb.nl/industrie en in de ANWB Eropuit-app

In Enschede en Hengelo zie je hoe textielbaronnen het beeld van de steden hebben bepaald. In het buitengebied fiets je langs zouthuisjes en een watermolen. En wat zou er na de vuurwerk-ramp met de wijk Roombeek zijn gebeurd?

Direct na de start zigzagt de route over de campus van de Universiteit Twente **1**: faculteitsgebouwen, studentenwoningen en sportvoorzieningen vormen een eigen ‘wetenschappelijk dorp’. Minstens zo bekend is de wijk Roombeek **2**, waar in 2000 een vuurwerkopslag ontplofte. Nu staat hier een compleet nieuwe wijk, maar wel met herinneringen aan het industrieel verleden, zoals de markante Museumfabriek.

Vlak voor de spoorwegovergang kijk je links uit over een restant van de ooit gigantische textielfabriek van Van Heek & Co **3**. Het – opvallend bescheiden – woonhuis van de textielfamilie Van Heek staat even verderop achter de kerk (Oude Markt 26). Diezelfde familie liet vanaf 1913 een nieuwe arbeiderswijk bouwen: tuindorp Pathmos **4**. Voor die tijd was het een zeer moderne wijk, met veel groen en faciliteiten voor de arbeiders. Eenmaal buiten de stad passeer je talrijke zouthuisjes **5**. Hier wordt zout gewonnen: lauw water wordt in de grond gepompt, het aanwezige steenzout lost op en het nu zoute water wordt via pijpleidingen naar de fabriek in Hengelo

getransporteerd. Bij Oele herinnert de watermolen **6** aan de tijd dat er nog geen stoommachines waren. Het water van de beek dreef een groot rad aan, waarmee in de molen graan werd gemalen. In 1930 ging de eerste schop de grond in voor het Twentekanaal **7**. Via deze vaarroute werden ruwe katoen en steenkool naar de textielfabrieken gebracht, waarna de eindproducten werden afgevoerd. Achter het kanaal begint Hengelo, waar vooral machines voor de Twentse industrieën werden gemaakt. Machinefabrikant Stork bouwde een eigen tuindorp voor zijn arbeiders: 't Lansink **8**. Het monumentale gebouw aan de rand van de wijk was van 1902 tot 1972 de

gieterij van Stork **9**. Nu is hier een ROC gevestigd.

WEETJE Na de uitvinding van de stoommachine verrezen overal in Twente grote textielfabrieken. De schoorstenen tekenden het landschap tot na de Tweede Wereldoorlog. Toen de productie te duur bleek, moesten de fabrieken de deuren sluiten.

30

31

12

74

9

8

38

39

40

41

42

74

52

20

4

5

7

26

28

30

RIETKRAGENROUTE

Waarom rietvogels zo luidruchtig zijn

SMALLE KADES DOORKRUISEN DE VEENPLASSEN TEN WESTEN VAN HET GOOI. ZO SMAL ZELFS DAT NAAST ELKAAR FIETSEN NIET MOGELIJK IS. BLIJF AF EN TOE STAAN OM TE LUISTEREN NAAR DE VELE RIET- EN WATERVOGELS. EN MAAK EEN KORTE WANDELING OVER DE BUITENPLAATSEN VAN 'S-GRAVELAND.

ROUTE: 4 - 40 KM - STARTPUNT: HILVERSUM

PARKEREN

P Hilversum, Noodweg 52

PAUZEREN

C Vreeland, eetcafé Mevr. Daalder, Lindengracht 25, mevrdaalder.nl

VEERBOOT

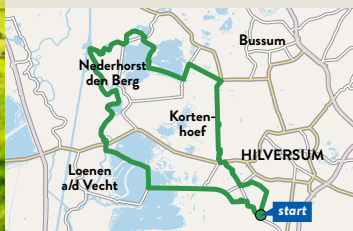
F Bij Nigtevecht steek je met een pontje de Vecht over. Kijk voor de vaartijden op veerponten.nl

ONLINE ROUTE

Kaart en knooppunter: Routeboekje blz. 7

Deze route staat ook op anwb.nl/rietkragen en in de ANWB Eropuit-app

WEETJE Veel rietvogels zijn opvallend luidruchtig. Dat is nodig ook: het riet dempt veel geluid, dus stoppen de vogels vaak luide en schrille trillers in hun lied. Zo maken ze duidelijk dat dit hun territorium is.

Water tekent deze route. Van uitgestrekte veenplassen tot de slingerende rivier de Vecht. Extra verrassingen zijn een glooiend heideveld bij Hilversum en een lange reeks landgoederen in 's-Graveland. Neem een verrekijker mee om de vogels te spotten!

Prachtige paarse tinten kleuren de Hoorneboegse Heide **1** aan het einde van de zomer. Vroeger lieten boeren hier hun schapen grazen, nu zorgen runderen ervoor dat het gebied niet dichtgroeit met struiken en bomen. Eenmaal in 's-Graveland passeer je een hele serie buitenplaatsen. Pronkstuk is het huis Trompenburgh (1675) **2**, dat als een schip in het water ligt. Bij het bezoekerscentrum

van Natuurmonumenten kun je een wandelronde maken over de buitenplaatsen Schaep en Burgh en Boekesteijn. Voorbij Ankeveen gaat een smal fietspad dwars door de Ankeveense Plassen **3**, een nat landschap dat is ontstaan door de winning van turf. Overal staan bankjes, dus geniet vooral van de rust, het ruisen van het riet en het gekabbel van het water. Of neem een duik bij een van de zandstrandjes. Achter de plassen slingert de rivier de Vecht richting Muiden en het IJmeer. Op een eilandje bij Hinderdam zie je de overwoekerde resten van een fort **4**. Hiervandaan kon je schepen en beide rivieroeveren beschieten. Een pontje brengt je vervolgens naar Nigtevecht **5**, waar de halfronde Dorpsstraat bewijst dat het dorp in een bocht van een rivier is ontstaan. Net zo sfeervol is het dorp Vreeland **6**. Voor de mooiste aanblik ga je direct na de brug naar

links en maak je via de Voorstraat een extra rondje om de kerk. Dan wacht alweer zo'n mooie kade met aan weerszijden grote veenplassen. In het riet laten talrijke rietvogels zich luidkeels horen. Vogels spotten kan ook bij de verhoogde vogelkijkhut **7** halverwege de kade. Scheepswerven, watersportwinkels, jachthavens: het laat zich raden waar de Loosdrechters **8** hun geld mee verdienen. Daartussen staan nog enkele oude boerderijen en turfstokershuizen die herinneren aan het verleden als vervenersdorp.

11

8

80

63

28

58

57

56

26

53

54

55

41

40

50

27

79

11

VESTINGROUTE

Een vestingdorp omringd door woeras

AAN AFWISSELING GEEN GEBREK. HET ENE MOMENT FIETS JE DOOR HET INTIEME LANDSCHAP IN HET BEEKDAL VAN DE RUITEN AA, HET ANDERE MOMENT ERVAAR JE DE WEIDSHEID VAN HET BOURTANGER MOOR. VESTING BOURTANGE IS DE KERS OP DE TAART.

ROUTE: 8 - 41 KM - STARTPUNT: ONSTWEDDE

Westerwolde, zo heet de streek waar de route doorheen voert. Vroeger was dit allemaal moeras, nu is het verrassend gevarieerd landschap met plukken bos, een slingerende beek en een vestingdorp dat oogt als een openluchtmuseum.

Vanaf de middeleeuwen begonnen kloosterlingen het gigantische moerasgebied van duizenden vierkante kilometers te ontginnen. Onstwedde is hier een van de oudste dorpen: het werd in de middeleeuwen op een zandrug in het

PARKEREN

P Onstwedde, Kerklaan 9, ga linksaf richting knooppunt 11

PAUZEREN

☺ Bourtange, 's Lands Huys, Marktplein 2, landshuys.nl

☺ Vriescheloo, Molen de Korenbloem, Wedderweg 25, pension-stee-en-stoetje.nl

☺ Smeerling, Gasterij Natuurlijk Smeerling, Smeerling 15, gasterij-natuurlijk-smeerling.nl

ONLINE ROUTE

Kaart en knooppunter: Routeboekje blz. 13

veen gesticht. De vijfhonderd jaar oude kerk **1** is geheel uit baksteen opgetrokken, tot de torenspits aan toe. Even buiten het dorp zie je aan je rechterhand de Onstwedder Holte **2**, een heuvel die in een ver verleden door landijs is opgestuwd. Met 12 meter boven NAP is dit de hoogste plek van Groningen.

Al van verre is te zien dat het Huis te Wedde **3** vroeger een voorname burcht moet zijn geweest. De bouw begon in de 14^e eeuw,

waarna het huis in de 16^e eeuw werd uitgebouwd tot een vesting. Verderop wacht het lommerrijke dorp Vriescheloo **4**, dat rijkelijk met monumentale boerderijen is bedeeld.

Op de enige doorgaande verbinding - 'tange' betekent zandrug - in het Bourtanger moeras ontstond in 1593 de Vesting Bourtange **5**. Fietsend door de toegangspoort ga je het jaar 1742 binnen. Alles ademt hier de oude glorie van een onneembare vesting in het drassige veen. Trek er maar gerust een paar uurtjes voor uit om het reilen en zeilen van de vesting in die tijd te leren kennen.

Enkele kilometers voorbij Bourtange passeer je de Ruiten Aa **6**. Deze voormalige veenbeek

kronkelt dwars door Westerwolde en geeft aan het landschap een intieme toets. Na het passeren van het dorpje Weende gaat de route langs het Lieftingsbos, een van de oudste bossen van Nederland, om daarna de weidsheid van het vroegere Bourtanger Moor in te 'duiken'. Vervolgens fiets je naar Smeerling **7**, waar de eindeloosheid weer stuivertje wisselt met de intieme en rustieke sfeer van monumentale boerderijen in het groen.

WEETJE De Ruiten Aa verloor in de jaren zestig van de vorige eeuw de kronkels aan schaalvergroting en ruilverkaveling. Maar die kardinale fout werd hersteld. Sinds enkele jaren meandert de Ruiten Aa er weer lustig op los.

BOOM- EN BEEKDALROUTE

Oude cultuur en nieuwe natuur

DE NOORDPUNT VAN DRENTHE ZIT VOL VERRASSINGEN. INCLUSIEF EEN BEZOEK AAN HET GEVANGENISMUSEUM IN VEENHUIZEN, DE HAVEZATE MENSINGE EN DE UITKIJKTOREN IN DE ONLANDEN IS DIT EEN TOCHT VOOR EEN LANGE DAG – GELUKKIG MET VEEL SFEERRIJKE HORECA.

ROUTE: 12 - 59 KM - STARTPUNT: RODEN

De hoogteverschillen onderweg zijn gering, maar hebben zichtbaar invloed gehad op het grondgebruik. Brede dalen tussen dekzandruggen waren lang zompig hooiland – nu komt hier spectaculaire natuur. Op de hogere delen liggen gezellige brinkdorpen.

Al direct na de start duikt de route een beekdal in: het Lieversche Diep **1** stroomt door een breed dal – vroeger alleen goed voor hooiland, nu voor nieuwe natuur. Na Peize, met als blikvanger een late korenmolen uit 1893, gaat de route ruim 2 kilometer door De Onlanden.

Eerst doorkruis je een voormalig en drassig verveningsgebied **2**, verderop kun je links via een voetpad naar een 26 meter hoge uitkijktoren **3** van Natuurmonumenten. Hiervandaan kijk je uit over 4000 hectare met zilverreigers, bruine kiekendieven, zeearenden, roerdompen, otters, vossen en reeën. Norg is een typisch brinkdorp. De Brink was de plek waar de schapen bijeen werden gedreven voor en na het weiden op de hei – nu

is het gazon met bomen en keien die de gletsjers uit Scandinavië meevoerden. De Sint-Margaretakerk **4** werd al in de 13^e eeuw gebouwd. Als de deur openstaat, kun je ook het historische interieur bekijken. Veenhuizen is een middeleeuws dorp dat vanaf 1823 werd overgenomen door de Maatschappij voor Weldadigheid (zie route 14). Er kwamen gestichten voor bedelaars, landlopers en wezen, die ook nu nog het beeld bepalen. In 1859 nam het Rijk de gestichten

WEETJE De brede beekdalen rond Peize zijn lang geleden uitgeslepen door gletsjers. Daarna zijn ze opgevuld met veen en zand, en vervolgens afgedekt met ondoorlatende klei. Vooral daardoor zijn ze zo nat.

PARKEREN

P Roden, parkeerplaats aan de Mensingeweg bij het Mensingebos, ga hiervandaan rechtsaf

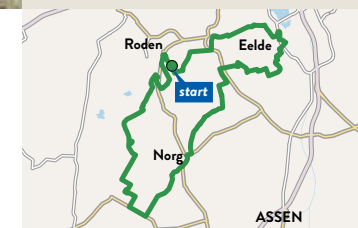
PAUZEREN

☺ Norg, 't Wapen van Norg, Brink 4, wapenvannorg.nl

☺ Roderesch, Herberg van Es, Hoofdweg 1, herbergvanes.nl

ONLINE ROUTE

Kaart en knooppunter: Routeboekje blz. 17

over – ook nu nog ‘zitten’ hier circa duizend gedetineerden. Het tweede gesticht herbergt nu het Gevangenis museum **5**. De zeer strakke verkaveling **6** na Veenhuizen is het werk van de kolonisten van de Maatschappij, die werden ingezet om dit barre land te ontginnen. In Roden voert een lus langs de 12^e-eeuwse Catharinakerk en rond de 18^e-eeuwse havezate Mensinge **7**. Het park, het water en de gebouwen zijn gratis te bezoeken – binnen wacht een museum dat laat zien hoe de plaatselijke adel vroeger leefde.